

כבוד שופט בית המשפט העליון עופר גרוסקופף – ראיון מצולם

עורכי הראיון: סא"ל לורה הדר, סגן אורי יניב וסגן איתי רגב (מחלקת הייעוץ והחקיקה)

ביום 14 בפברואר 2022 נערך ראיון מצולם עם כבוד שופט בית המשפט העליון סא"ל

(במיל') פרופ' עופר גרוסקופף.

להלן עיקרי הדברים אשר עלו בראיון.

רקע אישי ומסלול שירותו של השופט גרוסקופף

כבוד השופט סא"ל (מיל') פרופ' עופר גרוסקופף גדל ברמת-גן ובהרצליה, ולמד במגמות פיזיקה וכימיה. בשנת 1987 הצטרף לתוכנית העתודה האקדמית, והחל בלימודי משפטים וכלכלה באוניברסיטת תל אביב. לימודי התואר הראשון במשפטים הניחו את היסודות המשפטיים הראשונים לשירותו ולקריירה המקצועית שלו.

יחד עמו למדו במסלול העתודה באוניברסיטת תל אביב, בין השאר, קובי שרביט (לימים שופט בית המשפט המחוזי בתל אביב), אודי בן אליעזר (לימים התצ"ר) ויואב מני. במהלך הלימודים, בני מחזורו לא הכירו את תחומי עיסוקה של הפרקליטות הצבאית, אליהם נחשפו רק בקורס הקמ"שים (קורס קציני המשפטים, ההשלמה החיילית של קציני הפרקליטות הצבאית). בין חבריו למחזור הקמ"שים, נוסף על אלו שהוזכרו לעיל, היו האלופה אורלי מרקמן, פרופ' אהוד קמר, וד"ר קרן שפירא-אטינגר. החוויה הזכורה ביותר לכב' השופט גרוסקופף מקורס הקמ"שים היא הביקור במכון הפתולוגי.

לאחר קורס הקמ"שים, שובץ כב' השופט גרוסקופף בענף יעח"ק (יעוץ וחקיקה) כיועץ משפטי לגופים שונים, ביניהם תו"פ (תשתיות ופריסה), מקמצ"ר (משטרה צבאית), מנהל התשלומים ואג"ם (היום אמ"ץ). בשנת 1994, לקראת הכניסה לשירות קבע, שובץ כב' השופט גרוסקופף כיועץ המשפטי של מנהלת המגורים, תפקיד שעיקרו ליווי משפטי של פרויקטים של בינוי ושיכון שנועדו לקשור משרתים איכותיים בשירות קבע בצה"ל ומשרתים בשלוחות אחרות של מערכת הביטחון ובני משפחותיהם להמשך שירות בגופים הביטחוניים.

לאחר שחרורו משירות סדיר, המשיך כב' השופט גרוסקופף לשרת במילואים כיועץ המשפטי למנהלת, עד למינויו כשופט בבית המשפט המחוזי במחוז המרכז.

מתחילת לימודיו לתואר ראשון, ביקש כב' השופט גרוסקופף להשתלב באקדמיה. לאחר שהשתחרר, פנה ללימודי דוקטורט, אותם סיים בשנת 1999. תחילה השתלב בסגל בית הספר למשפטים של המכללה למנהל, ולאחר מכן מונה כחבר סגל בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. בשנת 2008, מונה לסגן הדקאן.

לאחר כ-12 שנים באקדמיה, ביקש להתמקד בדין הישראלי ובפיתוחו, ולכן ביקש משר המשפטים דאז, פרופ' דניאל פרידמן, כי תיבחן מועמדותו לתפקיד שופט בבית המשפט המחוזי. כך, בשנת 2009 מונה לשופט בבית המשפט המחוזי מרכז, והפך לשופט המחוזי הראשון למיטב ידיעתו שהתמנה לתפקיד ישירות מהאקדמיה. לאחר מינויו, שירת כב' השופט גרוסקופף כשופט בבית הדין הצבאי לערעורים במילואים. בשנת 2018, מונה לשופט בית המשפט העליון.

כבוד השופט גרוסקופף (אתר הרשות השופטת)

פרשה מרכזית – ביקורת על נוהל פעילות מנהלת המגורים

במהלך תקופת שירותו כיועץ המשפטי למנהלת המגורים, נשמעה ביקורת של מבקר מערכת הביטחון על פעילות המנהלת ועל מעורבותו של צה"ל בבניית דירות למשרתי הקבע. הצבא ראה חשיבות בפעילות המנהלת, שהקנתה הטבה למשרתי הקבע, שאפשרה קשירתם של המשרתים האיכותיים להמשך שירות משמעותי בצה"ל. בעקבות האמור התנהלו בצה"ל, במשרד הביטחון ובמשרד המשפטים דיונים רבים, בהם השתתף כב' השופט גרוסקופף, שמטרתם הייתה גיבוש נוהל פעילות מתוקן למנהלת.

הנוהל שהוצע ונכתב על-ידי כבוד השופט גרוסקופף, אושר על-ידי ראש הממשלה ושר הביטחון דאז, יצחק רבין ז"ל, וצה"ל והמנהלת פועלים בהתאם להוראותיו עד היום.

הווי היחידה, שינויים ותמורות בפרקליטות הצבאית

את תחילת דרכו בפרקליטות הצבאית, עשה כב' השופט גרוסקופף בענף יעח"ק (יעוץ וחקיקה). הענף, בפיקודו של אל"ם יוסף תל רז (לימים סגן הפרקליט הצבאי הראשי ונשיא בית הדין למשמעת של עובדי המדינה) היה כפוף לפרקליט הצבאי הראשי, ומקום מושבו היה במרתף המבנה בו שכנה אז הפרקליטות הצבאית, במקום בו נמצא כיום מתחם שרונה בתל-אביב. הענף כולו היה מורכב משנים עשר קצינים, אשר היו אמונים על הייעוץ המשפטי לכלל גופי הצבא. יחד עמו בענף שירתו, בין השאר, אל"ם (מיל") כב' השופט ארז פורת, כב' השופטת יעל בלכר ופרופ' אסף חמדני. כב' השופט גרוסקופף מציין לחיוב את האווירה הטובה ששררה בקרב המשרתים בענף, ואת העובדה כי היה אמון על נושאים רבים ומאתגרים, שאילו היה עוסק בפרקטיקה משפטית באזרחות, היה מגיע לעסוק בהם רק בשלבים מאוחרים בהרבה בקריירה.

בהמשך, שירת כאמור, כב' השופט גרוסקופף כיועץ המשפטי של מנהלת המגורים. בתקופה זו, מתאר כב' השופט כי היתה לו הזכות להיעזר וללמוד מאנשי מילואים ששמום הולך לפנייהם, וביניהם עו"ד רלי לשם, עו"ד אלקס הרטמן, עו"ד דורי קלגסבלד, כב' השופט ד"ר יורם דנציגר ופרופ' מיגל דויטש.

אחד הדברים שבלטו בעבודת הייעוץ בענף הוא ההבדל בין החשיבה הצבאית לבין החשיבה המשפטית, והצורך לבצע התאמות ביניהן. את המשימות קיבלו קציני הענף בכל בוקר, מהרע"ן, שהיה מקבל את הדואר, ממיין אותן, ומחלק בין הקצינים לפי החלטתו. כלל אחד היה ברור – כל שאלה תקבל מענה עד לערב אותו היום בו ניתנה, למעט מקרים חריגים מאוד.

בין חוות הדעת הזכורות לכב' השופט גרוסקופף, חוות דעת שכתב ביחס לחוקיות ביצוע בדיקות פוליגרף לקצינים בשירות קבע במערכים פרופסיונאליים וכן חוות דעת ביחס לתחולת חוק האזנות סתר מחוץ לתחומי מדינת ישראל. העיסוק בנושאים אלה הדגים את הפער בין ניתוח משפטי פורמליסטי לבין ייעוץ משפטי, המביא לידי ביטוי את השילוב של ניתוח משפטי ענייני ומקצועי עם יישום המתחשב בצרכים הצבאיים והמבצעיים.

כב' השופט גרוסקופף סבור כי השירות בפרקליטות הצבאית ושנים ראשונות אלו בפרט, סיפקו לו כלים משמעותיים בתחילת דרכו כשופט. עבודת השופט שונה מעבודתו של חוקר אקדמי. בחוקר, זכה לחופש פעולה רחב: הוא בחר את הנושאים בהם עסק ואת לוחות הזמנים לעבודתו. כשופט, הנושאים בהם הוא עוסק מוכתבים על ידי התיקים שמגיעים לפתחו, תחת לוח זמנים צפוף. שירותו הצבאי היווה את התנסותו היחידה בפרקטיקה כעורך דין, ובתקופה זו עסק במנעד תחומים רחב, אותם נדרש ללמוד בסד זמנים קצר. עבודה בפרקי זמן קצרים לימדה אותו לנצל את זמנו ביעילות. כמו כן, כיועץ, הוא למד כיצד לתווך נושא משפטי לאנשים שאינם משפטנים, וללמוד מהם תובנות, הקשורות בהיבטים המקצועיים של עבודתם.

עוד מתאר כב' השופט גרוסקופף כי השירות בפרקליטות הצבאית העניק מימד נוסף, פרקטי, לתפיסה המשפטית שלו, נוסף על הניתוח הפורמאלי של המשפט. מתחילת דרכו כקצין צעיר בפרקליטות הצבאית ועד היום, הוא משתמש בדוקטרינות משפטיות תוך התאמתן למציאות, על מנת להגיע לתוצאות פרקטיות ומועילות.

השירות בפרקליטות הצבאית גרם לכב' השופט להפנים את חשיבותו של המשפט בעולם ואת יכולתם של משפטנים להשפיע על העולם. על אף שפעמים רבות הגורמים המשפטיים אינם "מקבלי החלטות", יש להם הכוח למנוע תוצאות שאינן ראויות ולהביא את הגורמים המקצועיים לפעול בדרך הנכונה. לצד זאת, ציין כי השירות בפרקליטות הצבאית סייע לו ללמוד "לבחור את הקרבות" שלו, ולזהות את הנושאים המהותיים עליהם יש להתעקש.

לדברי כב' השופט גרוסקופף, המשפט הצבאי הוא נגזרת של המשפט הכללי במדינה, ומתאים את עצמו אליו. העיסוק במשפט צבאי במערכת המשפט האזרחית הוא עיסוק מועט יחסית, וזאת כתוצאה מייעוץ משפטי טוב לגורמי הצבא וממערכת בתי דין צבאיים מקצועית שפסיקותיה מתיישבות עם פסיקת בית המשפט העליון. לדעת כב' השופט גרוסקופף, הצבא ידע להתאים את עצמו אל דרישות המשפט הישראלי בצורה ראויה לאורך השנים, והוא מקווה ומאמין כי ימשיך לעשות כך גם בעתיד.

מסר לקציני הפרקליטות הצבאית

כב' השופט גרוסקופף קורא לקציני הפרקליטות הצבאית לנצל את ההזדמנות הניתנת להם להתנסות בצורה יוצאת דופן בעבודה משפטית מגוונת מאוד וחשובה, בתחומים ייחודיים ומעניינים.

עצתו לקצינים היא להיות רציניים בעבודתם, להשקיע בה את מיטב כישוריהם וכישרונם, ללמוד מהאנשים עמם הם משרתים, וליהנות מהשירות.

אנו מודים לכבוד השופט גרוסקופף על הזמן שהקדיש לנו ועל תובנתיו מאירות העיניים שהוסיפו לידיעותינו על ההיסטוריה של היחידה.